9. Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri

Latince *missio*'dan gelen misyon, "görev ve yetki", misyoner ise görevli ve yetkili olan kişiye denir. Misyonerlik ise bir dinin özellikle Hıristiyanlık ve Budizm gibi dinlerin yayılması için yapılan sistematik faaliyetlere denir.[10]

Matta İncili'nde İsa kendi misyonunu "İsrailoğullarının kaybolmuş koyunlarına gönderildim"[11] diye ifade etmiş ve sadece Yahudilere gidilmesi gerektiğini söylemiştir. Havarilerine de "Öteki uluslara gitmeyin... Bunun yerine, İsrail halkının yitik koyunlarına gidin."[12] demektedir.

Putperest kökenli ve Yahudi olmayanların (gentile) lideri konumunda olan Pavlus, İsa'nın bu söyleminin dışına çıkarak kendisini Yahudi olmayanların *havarisi* şeklinde isimlendirerek misyonerlik faaliyetlerini diğer milletlere yönelten kişidir. Bu bağlamda Pavlus, günümüz Hıristiyanlığındaki misyonerliğin metot ve uygulamalarının kurucusu sayılır.[13] Nitekim bu amacına binaen Anadolu ve Yunanistan'ı kapsayan üç misyon yolculuğu yapmıştır.

Pavlus'un Üç Misyon Yolculuğunu Gösteren Harita

10 Şinasi Gündüz, Din ve İnanç Sözlüğü, s. 264.
11 "Matta", (Bap, 15:24).
12 "Matta", (Bap, 10:5-6).
13 Süleyman Turan, Misyonerliğin Kurucusu Pavlus, s. 129-212.

Misyonerlikle ilgili kullanılan terimleri kısaca şöyle belirtebiliriz:

1. Misyon: Misyon araştırmalarında önemli yazarlardan biri olan David J. Bosch,[14] misyonun amaçlarını genel anlamda şöyle sıralar:

- "İnancın propagandasını yapmak,
- Tanrı'nın krallığı düşüncesini yaymak,
- İnanmayanları, Hıristiyanlaştırmak,
- Yeni kiliseler tesis etmek."

Misyon teriminin zaman içerisinde bazı uygulamalardan dolayı kötü bir arka plana sahip olmaya başladığı görülür. Zira dinî anlamda gidilen bölgelerdeki halkı dinlerinden tamamen uzaklaştırıp düşman etmek, siyasî bakımdan ülkede kargaşa çıkarmak ve ekonomik olarak da sömürmek ile eşdeğer bir anlama gelen misyon yerine yeni terimler ortaya atılmıştır.

2. Evanjelizm: Güzel haberi yaymak olarak ifade edilen evanjelizm kelimesi, misyon kelimesinin yerine kullanılmaya başlanmıştır. Her ne kadar evanjelizm, Hıristiyan ülkelerde ve Hıristiyanlara yönelik; misyon da Hıristiyan olmayanlara yönelik bir faaliyet olarak tanımlansa da iki terimin de ortak amacı, Hıristiyanlığı duyurma, yayma ve benimsetmektir.

ARAŞTIRALIM

Ülkemizde Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi'nde yapılan Misyonerlik çalışmalarını ve bu çalışmaların yansımalarını araştırınız.

3. Şahitlik: Bir Hıristiyanın, yaşantısı, hâl ve hareketleriyle iyi bir Hıristiyan hayatı sürdürmesi anlamında kullanılan bir terimdir. Dolayısıyla Hıristiyan bir kişinin, Hıristiyanca yaşayarak Hıristiyan olmayanları etkileyebileceğini ifade eden bir terimdir.

4. Beyan: İncil'in insanlara vaaz edilmesi, beyan olarak tanımlanmaktadır. Bu terim de özünde insanların Hıristiyanlaştırılması yönünde kullanılan bir sözcüktür.[15]

5. Diyalog: II. Vatikan Konsili'nde (1962-1965) Kiliseler öncelikle kendi aralarındaki problemleri çözmek için dinler arası diyalog şeklinde bir terimi dile getirmiş ve bu sürece diğer dinlerle de diyaloğu eklemişlerdir. Ancak değişik tarihlerde yayımlanan diyalogla ilgili metinlerde (örneğin Dominius Iesus, 20), diyalogun amacı Hıristiyan olmayanlara İsa-Mesih'i tanıtmak ve bilinir kılmak şeklinde tanımlanır.[16]

14 David J. Bosch, Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission, s. 1.
15 Misyonerlikle ilgili terimlerle ilgili bk.: Dursun Ali Aykıt, Misyon ve İnciller, s. 15-115.
16 Mahmut Aydın vd., Tek Dünya Çok İnanç, 255-259.

ARAŞTIRALIM

Bir kiliseye mensup zayıf, hasta veya ihtiyaç sahibi birine, bir başka kiliseye mensup kişi tarafından misyonerlik yapılması hoş karşılanmazken; başka bir dine mensup zayıf, hasta veya ihtiyaç sahibi birine böyle bir durumda misyonerlikte bulunulmasını Hıristiyanlar nasıl karşılarlar? Araştırınız.

Günümüzde kullanılan en önemli istismarcı misyonerlik metotlarından birisi, *inkültürasyon*'dur. Farklı din ve kültürel arka plana sahip insanlara, Hıristiyanlığın mesajını götürürken o ülkenin aşina olduğu dinî ve kültürel yapıya uygun tarzda iletmeye inkültürasyon denilir. Bu metot örnekliğini, Pavlus'un, Yahudi ile onları kazanmak için onlara Yahudiymiş gibi davranması, Yahudi olmayanlara da Yahudi değilmiş gibi davranmasından[17] alır. Hıristiyanların bu metodu, filozof Machievelli'nin *amaca ulaşmak için her yol mübahtır* mantığıyla yakından ilgili görünmektedir. Çünkü yapılan ve uygulanan metotlardaki temel amaç, kişi kazanmaktır.

ARAŞTIRALIM

Misyonerliğin yeni bir şekli olan inkültürasyon çalışmalarında Hıristiyan olmayan toplumlarda hangi yöntemlerin kullanıldığını araştırınız.

"En doğru Hıristiyanlığın" mensubu oldukları kilise tarafından temsil edildiğine inanan bazı Hıristiyanlar, birbirlerine misyon faaliyetinde bulunmaktadır. Bir kiliseye mensup olan bir kişinin, başka bir kiliseye mensup misyonerler tarafından kilisesinin değiştirilmesine *proselitizm* (misyonerliğin istismarı) denilmektedir. Yani Katolik olan birini, bir Protestan misyonerin, Protestan yapması misyonerliğin istismar edilmesi şeklinde anlaşılmaktadır. Çünkü hâli hazırda bir kiliseye bağlı olan zayıf, hasta, ihtiyaç sahibi gibi duyguların istismar edildiği düşünülmektedir. Bu nedenle kiliseler de bu hususta birbirlerine ciddi eleştiriler yöneltmiş ve insanların acziyetlerinin kullanılmamasını dile getirmişlerdir.[18]

İslam geleneğinde dinin duyurulmasına tebliğ, davet; bu faaliyeti yürütmeye çalışan kişilere de tebliğci denilir. Ancak Hıristiyanlık'taki misyonerlik ile İslam'daki tebliğ birbirinden oldukça farklıdır. Zira Kur'an-ı Kerim, tebliğ faaliyetinde sadece *doğruların ilan edilip duyurulmasını*[19] amaçlarken; misyonerlikte gaye "insanların ne yapıp edilip Hıristiyanlığa kazandırılması ve vaftiz edilmesi"[20] esastır.[21]

17 bk. "Korintoslular'a Birinci Mektup", (Bap, 9:20)
18 Dursun Ali Aykıt, "Hıristiyanlıkta Kuzu Hırsızlığı ve Proselitizm", İslami Araştırmalar, C 20, sayı 2, s. 209-218.
19 bk. Mâide suresi, 67. ayet; Nahl suresi, 125. ayet.
20 "Matta", (bap, , 28:19-20) "Korintoslular'a Birinci Mektup", (Bap, 9:20)
21 bk. Şinasi Gündüz, "Misyonerlik", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C 30, s. 193.